

AKROPOLITÁN

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 177, únor 2025

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

[www.akropolis.cz/ostava](http://www.akropolis.cz/ostrava)

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

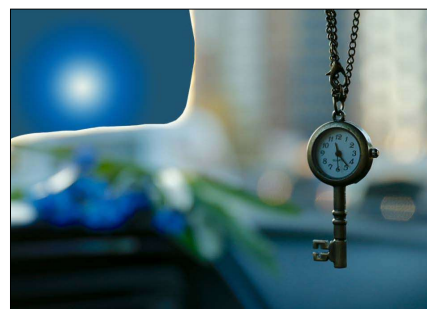
ATLANTIDA: ZHOUBA ANTROPOLOGICKÝCH MATERIALISTICKÝCH TEORIÍ

7

ZÁZRAČNÉ CESTY PTÁKŮ

12

KLÍČE K MOTIVACI

15

MÚZY JAKO PROJEVY IDEY KRÁSY

17

PALINDROM

Pravá filozofie otevírá smysly, uspokojuje mysl, rozšiřuje obzory a vede člověka k pravé blaženosti, do jaké míry je jí při své pozemské povaze schopen. Osvobozuje od neklidných starostí, od zábavy a rozkoše, od tísnivé bolesti, dává schopnost těšit se dobru v současnosti bez očekávání či strachu z budoucnosti. Giordano Bruno

Když okolní svět zahalí tma a na nebi zazáří hvězdy, jejichž nezměrná krása se nesměle dotýká naší mysli, zrodí se mnohé otázky o tajemství vzdálených světů. A naše srdce jako zázrakem dokáže pocítit blízkost toho, co je nekonečné. Nekonečně velké, ukrývající se v rozlehlých galaxiích, ale i nekonečně malé v nitru malého zrnka písku. Vše je projevem jediného Skutečného Života, který prostřednictvím mnoha různých forem ukrývá ve své hloubce Pravdu, k níž filozofové, umělci či vědci všech dob hledali správný klíč.

Významný renesanční filozof a astronom 16. století Giordano Bruno řekl: *Nad všemi věcmi je pravda. Neboť ona je Jednotou, která vše ovládá, a nejvyšším dobrem, které má přednost před všemi věcmi. Protože Jedno je jsoucí, dobré a pravé - a pravé, jsoucí a dobré je jedno a totéž.*

Giordano Bruno byl horlivým milovníkem a hledačem pravdy, který díky své odvaze otrásl mnohými dogmaty své doby. Když byl církví obviněn z kacířství, putoval z města do města a plamenně pronášel svá učení, jež měla moc navrátit člověku jeho důstojnost a svobodu a dokázala podnítit jeho touhu po objevování božské moudrosti. Bojoval také za sjednocení náboženství a filozofie.

Jedna z jeho cest ho dokonce zavedla do Prahy na dvůr císaře Rudolfa II., jenž mu na dobu šesti měsíců poskytl bezpečné útočiště, aby mohl dokončit svá bádání, a to především o díle španělského filozofa 13. století Raymonda Lulla. Je pravděpodobné, že za svého pobytu v Praze též přednášel na Karlově univerzitě.

Pro Giordana Bruna je podstatou Univerza nekonečné Bytí, Bůh, který je zároveň Principem a Příčinou veškeré kreace a jehož projevem je Příroda. Božský Princip je tvořen nedělitelnou Jednotou tří atributů: moci, moudrosti a dobroty. Stejně tak duše člověka vlastní síly, jako je například inteligence umožňující volbu správné cesty a imaginace navazující skrze intuici přímé spojení se světem archetypů. *Imaginace musí být prvním spojením, prostředníkem duše mezi pomíjivým a věčným. Je smyslem a vlastně jediným pravým smyslem. Je tělem a přenoscem duše, pramenem, ze kterého tryská život, nejušlechtlejším způsobem, jak komunikovat s Bohem.*

Giordano Bruno věřil, že člověk má v životě heroický cíl, a tím je probuzení vlastní duchovní nepomíjivé části a její spojení s Božským Principem, tedy dosažení konečné Jednoty. Tuto cestu nelze ujít bez postupného zdokonalování a rozvoje ctností, které se stávají nejdůležitější hybnou silou při odhalování Pravdy.

Pokud se někdy vydáte do Planetária v pražské Stromovce, můžete se na chvíli zastavit u pamětní desky Giordana Bruna, kterou zde v roce 1996 umístila Nová Akropolis z úcty a s obdivem k tomuto filozofovi, jenž se do konce svého života nezřekl svého učení.

17. 2. 1600 byl ve věku 52 let upálen v Římě na Campo di Fiori: *Lepší je hrdinská smrt, než nedůstojný a bezcenný triumf.*

Eva Bímová

O FARMÁŘI A STARÉM SENĚ

Jednomu farmáři zůstala kupa starého sena, kterého se chtěl zbavit. Bylo mu ale líto vše vyhodit, tak ho nasypal kravám jako žrádlo. Krávy byly ovšem chytré a sena se ani netkly.

Tak farmář vymyslel, že staré seno smíchá s čerstvým a znovu jej nabídne kravám. Jenže mazané krávy vyjedly čerstvé seno a staré zase zůstalo netknuté.

Potom dostal farmář nápad. Všiml si, že krávy nejraději natahují krky skrz mezery v ohradě a spásají velmi důkladně vše, na co dosáhnou. Nasypal staré seno na ona spasená místa, a kupodivu seno do druhého dne zmizelo, krávy je snědly.

Je zajímavé, že tráva za plotem se nám zdá vždy zelenější, hezčí a chutnější než ta naše. Nedívejme se tak často „za plot“ a važme si více toho, co máme. □

ATLANTIDA: ZHOUBA ANTROPOLOGICKÝCH MATERIALISTICKÝCH TEORIÍ

Jorge Ángel Livraga

Teorie o rozvoji civilizací a stáří „Homo sapiens“, které na začátku 19. století vytvořili „evolucionisté“ a všeobecně materialismus, se za silného hlomozu řítí.

Ti, kteří jsou pilnými čtenáři „Tajné nauky“ H. P. Blavatské, vědí, že už před více než stoletím musela autorka bojovat s „důkazy oficiální vědy“ o nízkém stáří lidského druhu, o neexistenci Atlantidy a také s vírou, že lidská kultura není starší než 6000 let. Jisté poznatky, jako například astronomické, se přičítají až řeckému, a někdy až římskému civilizačnímu jádru.

Zeměpisný institut ve Francii už před mnoha lety vydal detailní mapu oceánského dna, na níž se mezi Evropou, Amerikou a Afrikou nachází potopený kontinent. Vzorky, které byly odebrány z lávy, jež v kontaktu se vzduchem ztuhla, fosilie patřící živočichům ze sladkých vod, suchozemským rostlinám a zvířatům tohoto potopeného kontinentu, narušily absolutní jistotu proslulých teorií o původu kontinentů, které ukazovaly, jak do sebe na mapách jako dokonalý „hlavolam“ zapadají západní pobřeží Afriky a Evropy s východním pobřežím Ameriky. Jak tvrdila H. P. Blavatská, Atlantida existovala: zbývá jen objevit pozůstatky lidí a kultur těchto ztracených území. Jasně důkazy o této otázce jsou prozatím nedostačující, ale pravděpodobné je, že v blízké budoucnosti je někdo objeví a možná již kolem roku 2000¹⁾ bude vše zcela zřejmé.

Možnost, že Atlantida po postupných katastrofách, které začaly před 850 milióny lety a skončily před 11 500 lety na ostrově Poseidonis, migračními proudy přenesla svou vysokou kulturní úroveň na východ a na západ, získává stále větší převahu při boření těch názorových proudů, které tvrdí, že Amerika byla osídlena přes Beringovu úžinu, a že ji pěšky prošli „lovci a pastýři“ po poslední době ledové, zatímco Evropa byla osídlena díky podobným „indoevropským“ migračním proudům.

Objevení množství velmi starých měst v oblasti And, stejně jako i skutečnost, že stáří kultur z oblasti Chavínu v Americe muselo být posunuto o více než 1000 let nazpět, poukazují na to, že Jižní Ameriku nemohli osídlit žebraří nomádi před několika tisíci lety.

Poslední objevy bizonů z hlíny na východním svahu Pyrenejí a nedávné objevy v paleolitických nalezištích v Ambroně ve Španělsku dokazují, že před 400 tisíci lety člověk žil spolu s vymřelými druhy a bojoval proti mamutům zbraněmi, které dokázaly probodnout jejich odolnou lebku. V Nice ve Francii bylo zároveň objeveno ohniště, které lidská ruka uhasila před více než 400 tisíci lety.

Na Sibiři ruští archeologové našli kámen vytesaný do tvaru želvy, na jejímž krunýři je zcela věrně znázorněná nebe severní polokoule v takové podobě, v jaké bylo před 35 000 lety. Bylo překvapivé i to, že astronom-umělec zachytil dvě dnes neznámé hvězdy z „Velkého vozu“.

Autor tohoto článku na vlastní oči viděl starodávný chrám v Uxmalu v Mexiku ověšený kamennými želvami, které dle H. P. Blavatské připomínají indického avatára Kurmu.²⁾

Tyto objevy a mezi nimi zvláště ten sibiřský jsou těžkou ranou pro staré názory o evoluci lidské kultury a znovu daly za pravdu „Mučedníci 19. století“, jak Mario Roso de Luna říkal té, kterou my známe pod jménem H. P. Blavatská. □

1) Tento článek byl publikován v roce 1984.

2) Kurma byl druhý avatár boha Višnu.

ZÁZRAČNÉ CESTY PTÁKŮ

Eva Bímová

Není snad zřejmé, že existuje, nebo lépe řečeno, že by měla existovat Kosmická Inteligence, která působí ve všech věcech, dokonce i v těch, které jsou pro nás neviditelné a nepochopitelné? Existuje tedy Plán Akce, který se mění na Univerzální Zákon, obsahující nekonečné množství zvláštních zákonů, Zákon, který ve Východním Okultismu dostal název Dharman, a každá z jeho aplikací Dharma. Tento Zákon nebo souhrn zákonů je též nazývaný Smysl Života; je to směr Stezky Evoluce.

Prof. Delia S. Guzmán (*Filozofie pro život*)

Každý z nás již mnohokrát zdvihl svou hlavu vzhůru, aby se ohlédl za formací letících ptáků. Jak je možné, že se jejich hejna tak uspořádaně vydávají v pravý čas na svou cestu do teplých krajín a vždy najdou svůj cíl stejně jako cestu zpět?

Je to náhoda, anebo se za tím vším nachází božská inteligence, která všemu dává řád, smysl a cíl? Tradiční moudrost nás učí, že vše v přírodě je řízeno principem jednoty, který vychází z jednoho jediného Života, projevujícího se skrze mnoho rozličných forem. Ve všem tedy pulsuje stejný život, který spojuje všechny části přírody, od nejmenších po největší. Toto spojení neznamená, že by jedna forma měla být nadřazena druhé, ale tato jednota znamená vzájemnou spolupráci mezi vším, co existuje na cestě evoluce. V celé přírodě vládne zákon souladu, který vše vzájemně spojuje a nic neponechává oddělené od celku Života. Takto se na přírodu dívali starodávni lidé, kteří ani sebe z tohoto zákona nevyklučovali a snažili se mu co nejvíce přiblížit, pochopit příčiny a důsledky událostí a aplikovat je i ve svém životě. To znamená žít v souladu s přírodou a chápat její zákony. Dokud se budeme dívat na přírodu jako na něco náhodného, bez řídicí inteligence, nedokážeme nikdy pochopit význam určitých jevů. Avšak to, že my je nedokážeme pochopit, neznamená, že nemají smysl a cíl.

Zakladatel etologie a nositel Nobelovy ceny za fyziologii a lékařství Konrad Lorenz upozorňuje na vědecké bádání, které z komerčních důvodů upadá a nesnaží se hledat skutečnou pravdu. *Je to skličující, ale mínění samotných věd vykazuje všechny známky rozkladu (...)* Za velkou vědu není považována věda o nejdůležitějších záležitostech na naší planetě ani věda o lidské duši nebo lidském duchu, ale ta věda, která slibuje peníze, energii nebo moc, i kdyby to třeba byla moc zničit všechno skutečně veliké a krásné. Konrad Lorenc vždy zdůrazňoval vzájemnou provázanost osudů přírody a lidstva a varoval před ignorováním přírodních zákonů.

Přestože se etologie již mnoho let věnuje studiu chování zvířat, stále zůstává mnoho nezodpovězených otázek. A tak můžeme směle obdivovat, jak zvířata ve svém životě uplatňují různé zákonitosti, kterými se člověk začal sám inspirovat. Je možné, že za tím vším opravdu není žádná inteligence? Jako příklad se uvádí chování hus, které při svých tazích v hejně využívají formaci ve tvaru V. Jak mohou husy ve svém chování odrážet zákony aerodynamiky? Čím se ptáci řídí při svých tazích? Jak je možné, že doletí na správné místo, aniž by tam kdy předtím letěli? Takové a mnoho dalších otázek si lidé kladli a kladou při pozorování ptačího života. Podíváme se na některé současné objevy a vysvětlení.

Jaké jsou důvody ptačího stěhování?

Ptačí stěhování představovalo pro člověka vždy velkou záhadu a ani dnes není tento jev zcela vysvětlen. Současná věda se snaží odhalit jeho pravý smysl a zjistit, jak ptáci dokáží uskutečnit tak dlouhé lety s naprostou přesností. U mnoha druhů dnes už víme, kam se stěhují, jakou vzdálenost musí uletět, jaké překážky musí překonat, v jaké výšce létají. Ale co je důvodem každoročního stěhování a jak se to přesně děje, to zůstává často záhadou.

Existuje více pohledů na příčiny ptačího stěhování. Jedna teorie vychází z předpokladu, že všichni ptáci původně sídlili pouze v tropických a subtropických jižních krajích, kde se hojně množili. Když začala ubývat potrava, hledali ji stále více na severu. Zde vyváděli své mladé a před zimou se zase pravidelně vraceli do teplých oblastí. Další teorie zastává názor, že před začátkem poslední doby ledové mnohé ptačí druhy žily pouze na severní polokouli. Postupující ledovce a zima je vyháněly dál na jih a zima je nutila opouštět hnízda. Po skončení zimy se vraceli do původních domovů na severu. Obecně vědci zastávají názor, že u mnohých druhů je hlavním důvodem nedostatek potravy, který nastává s příchodem zimy, a u jiných zas například zkracující se den a úbytek slunečního světla. Proč však některé druhy, jako například rorýs, opouštějí své domovy už koncem července, kdy je ještě dostatek potravy i dlouhý den? Jisté je, že u různých druhů se uplatňují různé, často i značně odlišné vlivy.

Podle čeho se ptáci orientují?

Dnešní věda rozlišuje několik možných typů orientace při jejich tazích.

Orientace podle Slunce. Ptáci dokáží zachovat přesný směr letu pomocí polohy Slunce. Slunce se během dne pohybuje z východu na západ, a proto je úhel mezi Sluncem a cílovým místem na Zemi závislý na denní době. Tento typ orientace tedy předpokládá existenci takzvaných vnitřních hodin.

Orientace podle Měsíce a hvězd. Mnoho malých pěvců táhne při jarním i podzimním stěhování hlavně v noci. To vedlo ke zjištění, že se tyto ptáci dokáží řídit i pomocí hvězd. Podle výzkumů se ptáci orientují spíše podle celkového obrazu oblohy než podle polohy jednotlivých hvězd.

Orientace podle zemského magnetismu. Moderní technika umožnila zjistit, že se ptáci řídí magnetickou inklinací, což je úhel, který svírají linie magnetického pole v daném místě na povrchu Země s příslušnou vodorovnou rovinou. Sever je pro ptáky tam, kde je tento úhel vzhledem k vektoru zemské přitažlivosti nejostřejší. Pomocí tohoto kompasu ptáci neurčují, kde je sever nebo jih, ale kde leží pól a kde naopak rovník.

Všechny tyto typy se mohou vzájemně doplňovat či zastupovat. Ptáci se dále řídí podle dalších přírodních jevů, jako je například mořský příboj či vítr na hřebenech hor. U některých bylo zjištěno, že se orientují i podle pachů kvetoucích stromů. Díky vynikajícímu zraku se dokáží řídit i podle význačných přírodních bodů.

Kam a jak táhnou?

Velké množství ptáků se každoročně vydává na daleké cesty do svých nových domovů. Podle záznamů každý rok opouští Evropu a Asii asi přes pět miliard jedinců, z čehož 187 druhů stěhovavých ptáků míří do Afriky a více než dvě stě severoamerických druhů zimuje ve Střední a Jižní Americe.

Typickými stěhovavými evropskými ptáky s dlouhou tahovou cestou jsou rorýsi, kukačky, žluvy, kteří zimují v Africe. U nás se zdržují přibližně od května do srpna. Také sem patří vlaštovky, jiřičky, čápi, pěnice, lejskové a rybáci. V Severní Americe řada druhů vlaštovek létá z Aljašky až do Patagonie. Více než 67 druhů asijských ptáků, zejména bahňáků, kachen, rybáků, ale i vlaštovek, zimuje až v Austrálii a na Novém Zélandě.

Někteří opeřenci při svých tazích dosahují neuvěřitelných výkonů. Například jespák tundrový opouští své hnízdo na Aljašce a táhne 16 400 km až do Ohňové Země. Nejdlejší cestu do zimoviště překonává rybák dlouhoocasý, který z místa hnízdění v arktické oblasti letí až do Antarktidy třicet až padesát tisíc kilometrů. Evropské pěvci létají obvykle pět tisíc kilometrů do Jižní Afriky.

Zajímavá je i výška tahu. Obvykle kolísá od dvou set do sedmi tisíc metrů. Avšak některé druhy překonávají i toto. Například husy indické při přeletu nad Himalájemi dosahují výšky přes devět kilometrů. Jejich krevní barvivo váže mnohem více kyslíku, a proto mohou létat tak vysoko. Až ve výšce 8 500 m létají labutě zpěvné.

Rychlost letu při tahu závisí mimo jiné na povětrnostních podmínkách (protivítr, vzestupné proudy teplého vzduchu, ...) a může se pohybovat mezi 50 km/h (havran) až 80 km/h (špaček).

Kde se to ptáci naučili?

Pramenem mnoha sporů mezi etology byla otázka, nakolik je určité chování vrozené, dědičné a nakolik je získané, naučené. Dnes vědci prokazují, že ani jeden typ chování se nevyvíjí nezávisle na prostředí a nositelé dědičnosti – geny – působí ve stále se měnící souhře s prostředím. Obecně jsou tedy všechny tyto vlastnosti považovány za nashromážděné minulé zkušenosti, které se přenášejí od předchozích generací prostřednictvím genů. Avšak je to skutečně pouze otázka genů? Mohou geny za tyto zázračné vlastnosti ptáků? Je možné vysvětlit vše pouze v hmotné rovině? Je evidentní, že nikoli. Pokud by to platilo u nižších bytostí, jak říká prof. Jorge A. Livraga, mělo by to platit i u lidí: *Proč tedy s takovou námahou přenášíme své poznatky dětem? Proč je učíme číst a psát, když pomocí magie genů by to měli ovládat hned po narození. Podle tohoto vzoru by také děti hudebníků měly ovládat hru na klavír dříve, než by je to někdo naučil.*

Můžeme se podívat i na jiné pojetí. Podle východního učení, stejně jako má člověk duši, tak i zvířata vlastní duši, i když na jiné úrovni. Mají takzvanou kolektivní duši, ve které se shromažďují všechny zkušenosti jednotlivých druhů. Každé zvíře přináší do této společné duše nové zkušenosti a zároveň z ní čerpá ty stávající.

Východní učení i západní tradice také mluví o existenci duchů přírody, Elementálů, kteří učí a pomáhají jednotlivým druhům zvířat. Nám neznámým způsobem jim předávají určité poznatky a starají se o ně. Elementálové hrají důležitou roli v mnoha činnostech, které zvířata provádějí a které my považujeme za těžko vysvětlitelné a snažíme se je vysvětlit skrze hmotné příčiny, aniž bychom počítali s tím, že příroda může být také oživena jinými, nám neviditelnými bytostmi, které v ní hrají velmi důležitou úlohu. Ale abychom mohli být přístupni tomuto vysvětlení, musíme nejprve přijmout východní učení, že skutečně není to, co vidíme fyzickými očima, ale spíše to, co se nachází za tím vším (Maja-iluze) a co dává hmotě potřebný tvar.

Elementálové předali našim předkům, kteří žili v mnohem hlubším souladu s přírodou, klíče, podle nichž se pohybují hejna, stáda a smečky, aby je naučili jim porozumět a využít tyto znalosti například k věšteckému umění, jelikož skupinové duše zvířat odrážejí změny v přírodě.

Nejde o to chovat se jako zvířata, ale abychom v jejich počínání pocítili projev univerzálního řádu, který platí i pro nás. Potom snad budeme méně pyšní a naše činy budou ušlechtlejší, v zájmu všech, v zájmu celé naší planety. □

Z použité literatury:

Jorge Ángel Livraga: Elementálové, Nová Akropolis, Praha 2001

Delia Steinberg Guzmán: Filozofie pro život, Nová Akropolis, Praha 2019

KNIŽNÍ NOVINKA: **CESTA K VÍTĚZSTVÍ** **DELIA STEINBERG GUZMÁN**

„Je těžké vyjádřit, co představuje kniha, jako je tato. Kniha, v níž autorka píše, jako by mluvila, a k nám, kteří ji známe, zase mluví tak, jako by psala. Ale je tu ještě něco lepšího: myslí a cítí tak, jak mluví a píše.“ MUDr. Antonio Alzina

Úvod

Je to zkrátka hold všem odvážným, všem velkým i malým hrdinům, které nikdo nezná, buď proto, že jsou moc velcí, nebo proto, že jsou moc malí, ale přesto stále krácejí, především když jsou časy tvrdé a těžké.

Kdo je hrdina?

Hrdina poznává sám sebe, jakmile rozpozná zkoušky, které mu osud předkládá. Když je neodmítá a nebojí se jich, a místo toho je přijme za své a je připraven je žít, odhalí v sobě to nejdůležitější. Poznává, jaké jsou jeho lidské schopnosti. A vzdálené pradávne volání mu připomene, jaké jsou jeho vnitřní potenciály, skryté síly, které čekají na více méně brzké probuzení.

Co je hrdinství?

Hrdinství je právě ono úsilí, které aktivuje vůli, lásku a inteligenci, aby člověk vstoupil do služeb lidstva ve jménu všeho posvátného a ve prospěch všech, kteří nás potřebují, od kamenů po naši

planetu Zemi. Je to velkorysost, která se projevuje v mimořádných činech.

Zvítězit nebo se vzdát

Skončíme s tím, s čím jsme začali: nechej válečníka, který se nachází ve tvém nitru, aby vstal a odvážil se bojovat. Může se stát, že utrpí nějaká zranění, což je ve střetech s pokušeními, jimž musí čelit, logické. Nejsou to však smrtelná zranění; jsou to sotva škrábnutí, která se zacelí a brzy se vyléčí. To, co hledáme, je způsob, jak posílit vnitřní bytí, jak uvolnit prostor pro duch, který byl dosud podroben citovým vášním, jak otevřít oči starým pravdám v nových slovech, jak probudit filozofa, který umí hledat moudrost, a nejenom ji hledat, nýbrž ji též nalézt.

Ten, kdo najde, je tím, kdo zvítězí.

Co je to vítězství?

A nakonec doporučení, které je korunou všech ostatních: je třeba si umět malá každodenní vítězství udržet. Chránit je jako nejvzácnější poklady. Jsou to příčky, po nichž, jednu po druhé, dosáhneme vítězství.

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

KLÍČE K MOTIVACI

Jiřina Koubková

Pokud usilujeme o nějaký dlouhodobý cíl – ať už jde o získání nové dovednosti, o zbavení se zlovyku nebo o cokoli jiného – po počáteční fázi nadšení a odhodlání někdy přichází postupná ztráta motivace. Ztrácíme energii překonávat další překážky, postupně polevujeme v úsilí, porušujeme svá předsevzetí s omluvou, že pro jednou se nic nestane, ale ta „pro jednou“ se hromadí a mohou vést k úplnému zastavení na cestě.

Jak se tomuto nebezpečí vyhnout a jak si udržet motivaci po celé týdny, měsíce, roky? V tomto článku se podíváme na několik rad. Několik málo jich bude krátkodobých, po nichž můžeme sáhnout v okamžicích krize jako po první pomoci. Většina ale bude vyžadovat dlouhodobou práci se sebou samými. Jak říkali stoičtí filozofové, moudrý vojevůdce se chystá na boj v dobách míru, kdy může s vojskem cvičit, stavět pevnosti, chystat zbraně. Když válka propukne, je už na přípravy pozdě. S motivací je to stejné: schopnost ji v sobě probudit a udržet musíme pěstovat dřív, než se v našem nitru strhne bitva mezi vytouženým cílem na jedné straně a únavou, strachem, pochybnostmi na straně druhé.

Malá, ale ne bezvýznamná vítězství

Jen málo věcí dokáže probudit motivaci tak, jako pocit vítězství, hrdost, kterou pociťujeme, když jsme překonali nějakou překážku. Pokud směřujeme k nějakému dlouhodobému cíli a konečné vítězství je velmi vzdálené, pomáhá vytyčit si na cestě milníky, jejichž dosažení nám dodá pocit vítězství, a tím pádem energii na další cestu.

Dílčí cíle musí být zvoleny tak, aby nebyly ani příliš obtížné, ale ani příliš snadné. Obecně platí, že člověk nejspíše udrží pozornost u činnosti, která je kousek nad hranicí jeho současných schopností. Pokud je příliš jednoduchá, nudíme se, upadáme do rutiny, ztrácíme zájem a úspěch pro nás nemá žádnou cenu. Pokud je příliš obtížná, přichází pocit frustrace, ztráta víry v úspěch, a brzy se vzdáme. Že jsme obtížnost zvolili správně, poznáme podle toho, že splnění cíle od nás vyžaduje úsilí a hledání nových cest, ale netrpíme pocitem, že zkrátka není možné uspět.

Budme obratní

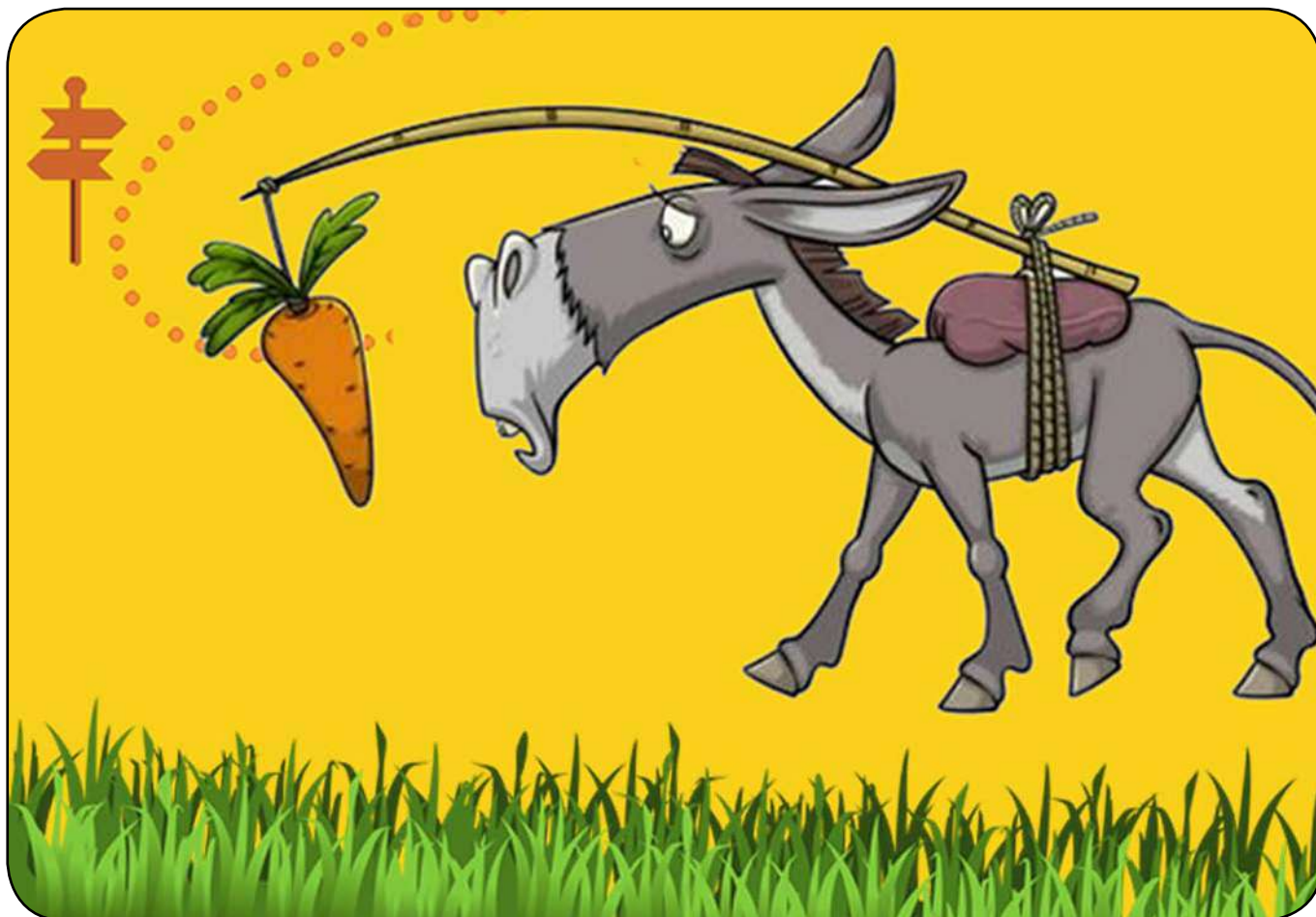
Ve chvílích, kdy počáteční motivace začíná ochabovat a dostavuje se únava, má mnoho lidí pocit, že musí zatnout zuby a vydržet. Pevná vůle a odhodlání jsou skutečně silné zbraně, ale jsou i další, jejichž použití od nás bude vyžadovat mnohem méně úsilí.

Psycholog Roberto Assagioli použil ve své knize *Akt vůle* velice trefné přirovnání: *Pokud máme auto a potřebujeme se s ním dostat z bodu A do bodu B, můžeme ho tam dotlačit. Ale také můžeme sednout za volant, sešlápnout ty správné pedály a do bodu B dojet.* První varianta je ono zatnutí zubů, stav, kdy nutíme sebe sama navzdory odporu, který klade část naší psýchy. Je to namáhavé a možná ani do cíle nedorazíme, protože někde cestou padneme vyčerpáním. Druhá možnost stojí daleko méně sil, ale vyžaduje obratnost a znalost sebe sama.

Zkuste práci na svém cíli spojit s něčím, co vás těší. Možná jste společenší a pomůže vám zapojit kamarády, díky kterým se doba strávená vašim úkolem promění zároveň v čas prožitý v příjemné společnosti. Možná jste systematické, kteří budou mít dobrý pocit z jasných seznamů a tabulek a postupného odškrtačování. Možná jste hraví, a tak si dosahování cíle přeměníte v hru s vlastním bodovým systémem a budete překonávat rekordy... Možností je mnoho a záleží jen na vaší povaze.

Využít ve svůj prospěch můžete dokonce i své slabé stránky: Jste ješitní? Řekněte svým blízkým, co přesně máte v plánu, a požádejte je, aby se vás na to čas od času zeptali. Vědomí, že by se o selhání někdo dozvěděl, vás možná před selháním ochrání. Jste pohodlní? Zkuste si představit, o kolik víc práce vás bude stát začínat s vaším plánem od nuly než ho dokončit, když už jste kus cesty ušli.

Do kategorie obratného zacházení se sebou samými patří i pár rad „první pomoci“, které jsme zmiňovali v úvodu: V okamžiku krize, kdy se vám opravdu nechce dělat vůbec nic, může pomoci vyjednávání. Možná se nedokážeme donutit strávit plněním svého cíle plánovanou hodinu. Ale co třeba alespoň deset minut? Možná se nakonec protáhnou i na hodinu, když se do práce zabereme.

Pomocnou ruku nám může nabídnout i naše představivost. Než se rozhodneme plánovanou činnost odložit, zkusme si představit, jak se pak budeme cítit. Nejen si to říct, ale opravdu si vybavit pocit, který při selhání míváme. Pak si naopak představme pocit, který se dostaví v okamžiku, kdy se překonáme. Je zřejmé, kterou z těchto dvou variant si vybereme raději.

Stejně jako v případě vytyčování cílů i tady se nám může stát, že se hned ze začátku netrefíme. Nikdo nezná sám sebe a všechna zákoutí své psychiky úplně dokonale, a tak se nám může stát, že selže něco, o čem jsme si byli jisti, že určitě zabere. Neberme to jako neúspěch, ale jako získání nové informace o sobě samém.

Chtějme zdokonalování, ne dokonalost

Skutečně hodnotné věci vždy vyžadují svůj čas. Nestačí nám jediný den na to, abychom vybudovali celoživotní harmonický vztah, naučili se hrát na hudební nástroj, zvládli komunikaci s ostatními lidmi, dostali pod kontrolu svou vznětlivost, ovládli nějaké řemeslo. Teoreticky tuto známou pravdu vyjádřenou úslovím „ani Řím nepostavili za den“ známe všichni, v praxi ale často očekáváme něco jiného. Snad proto, že žijeme ve světě, kde je řada věcí dostupná okamžitě a relativně snadno. Nemusíme čekat, až nám někdo ušije nové šaty nebo vyrobí nábytek, nemusíme čekat na léto, abychom si dali jahody nebo rajčata. Přijdeme k hotovému a tento postoj nevědomky přenášíme i na méně hmatatelné věci. Proto se internet hemží články se zaručenými návody na to, jak něčeho dosáhnout snadno a rychle. Rádi hledáme zkratky, ale ty obvykle nikam nevedou. A když se nedostavují požadované výsledky, jsme zklamaní a ztrácíme sebedůvěru, protože selhání přisuzujeme nedostatku vlastních schopností a sil. Přitom to nemusí být pravda a možná jsme si jen vybrali špatnou cestu. Nebo to může být částečná pravda a my jen v tomto okamžiku ještě nejsme zcela připraveni na dosažení cíle. Proto je někdy lepší vydat se delší cestou. Jak po ní budeme kráčet, budou naše schopnosti a síly neustále růst. Jako hrdinové ve starých mýtech, kteří na začátku možná nemají dost sil, ale cestou nacházejí přátele a nové zbraně, získávají zkušenosti a rady, a když konečně dorazí k cíli, jsou už dostatečně silní, aby mohli zvítězit.

Během delší cesty nevyhnutelně někdy zakopneme, uděláme chybu. Počítat s tím je to nejlepší, co můžeme pro udržení motivace udělat. Přijmout chyby ale neznamená rezignovat. Jako ve všem je zapotřebí najít správnou míru a ta by se v tomto případě dala jednoduše shrnout do věty: Nechtějme být dokonalí, ale chtějme být každý den o něco lepší. □

MÚZY JAKO PROJEVY IDEY KRÁSY

François Boucher, *Múza Kleió*

Ivana Hurytová

Původem řecké slovo *múza* dodnes žije v našem jazyce, ať už jako označení pro ženu, která inspiruje umělce, nebo pro samotnou inspiraci, která přišla shůry (políbila ho/ji múza), nebo v instituci zvané muzeum, která se snaží podobně jako antické Múzy uchovat poklady lidského poznání a tvorby.

Múzy, Diovy dcery, vy dárně lidského štěstí, budu vás provázet světem, jež vy máte učinit rájem. Dejte, vznešené Múzy, část umění svého i lidem...

Múzy byly v antické mytologii půvabné a oduševnělé bohyně umění, dcery nejvyššího boha Dia a bohyně Mnemosyné. Jejich matka nebyla bohyně paměti náhodou, protože jejich úkolem bylo v krásné formě uchovat vše, co se stalo, verše, které lidé přenášeli ústním podáním a jejich vědění. Dle tradice byly tři, čtyři, někteří autoři uváděli sedm, ale nakonec se jejich počet ustálil na devíti. Každá z nich inspirovala umělce v oblasti, za niž odpovídala, například v lyrickém či epickém básnictví, v jednotlivých žánrech dramatu, ve zpěvu, v tanci... Činily svět nádherným, protože každá z nich ztělesňovala archetyp krásy svým jedinečným způsobem. Současně měly dar učinit šťastnými i lidi, kterým vdechly inspiraci.

Komu pak projevovaly svou přízeň Múzy, byl šťasten: vyrůstal umělec z něho, jenž vyzpíval, co se kdy stalo, opěval radost a krásu, jež sama si trvalé sídlo zvolila na našem světě: znal vytvářet sochy jak živé, dovedl zobrazit hůlkou i oběh nebeských těles, určit, kdy zapadne Slunce, kdy která hvězda se zjeví, dovedl prozkoumat vesmír a stanovit zákony všemu, dovedl nemocné léčit, chtěl proniknout tajemství všechna, snažil se k nebesům vzlétnout svým duchem a hloubavou myslí, dovedl ve všem všudy se podobat odvěkým bohům.

Když si prostudujeme jednotlivé Múzy, vidíme v nich i současné umělecké oblasti: Kaliope odpovídala za epické básnictví, Euterpe za lyriku, Erato byla múzou milostné poezie, Thálie ochraňovala komedii a Melpomene tragédii, lehkonohá Terpsichore vládla umění tanečnímu, Polyhymnia odpovídala za hymnický a sborový zpěv. Kromě toho ale mezi nimi také najdeme patronku historie Kleio a Múzu astronomie Uránii, což jednak odpovídá už zmíněnému požadavku uchovat paměť národa i jeho vědění, ale také to naznačuje, že zápis dějin a porozumění hvězdám bylo pro Řeky také druhem umění. A stejně jako není každý dobrý spisovatel či tanečník, i schopnost dobře zaznamenat historii nebo pochopit hvězdné nebe a jeho souvislost s člověkem i naším světem vyžaduje zvláštní nadání.

Na rozdíl od dnešních uměleckých oborů zde nenajdeme například malířství či sochařství. Celkově označovali Řekové výtvarná umění slovem *techné*, což bychom mohli přeložit jako zručnost či dovednost. Pokud Řek vyráběl například vázu, maloval na ni mýtický motiv, stavěl chrám, byla od něj vyžadována naprostá dokonalost. Vše od nejmenšího předmětu po stavbu na Akropolis v sobě neslo pečeť nadčasové krásy a technické dokonalosti, což současně znamenalo, že vytvářené věci byly nejen nádherné, ale i užitečné, měly vždy smysl.

Nikdo ublížit nesmí těm vznešeným bohyním, Múzám; proto ty, Apollóne, jim navěky ochráncem budeš. Hodíš se k tomu, neb záříš krásou nad všechny bohy. Bohem jsi slunce a světla, jsi věštného umění znalý, i umění básnického a rovněž i mistrem své lyry. Trestáš všelikou zpupnost, však chráníš a miluješ dobré.

Vůdcem a ochráncem múz byl sluneční bůh Apollón, který byl proto nazýván přízviskem Músagetes. Slunce bylo ve starověkých mytologiích vnímáno jako nejvyšší element, symbol univerzálního řádu a jednoty. Apollón byl také spojován s harmonií. V roli vedoucího Múz tak sjednocoval všechny harmonické formy krásy, protože idea krásy je jedna, ale může mít rozličné projevy.

Podle řeckého filozofa Platona je Idea Krásy jednou z nejdůležitějších pro člověka a tento svět. O několik století později filozof Plotinos rozlišuje tři stupně vnímání této idey: milovník, který ji potřebuje vnímat skrze fyzickou dokonalost, hudebník, který vnímá krásu skrze harmonii věcí a filozof, který vnímá v projeveném světě právě onu ideu, která je nad veškerým fyzickým půvabem a zároveň se skrze něj může projevat.

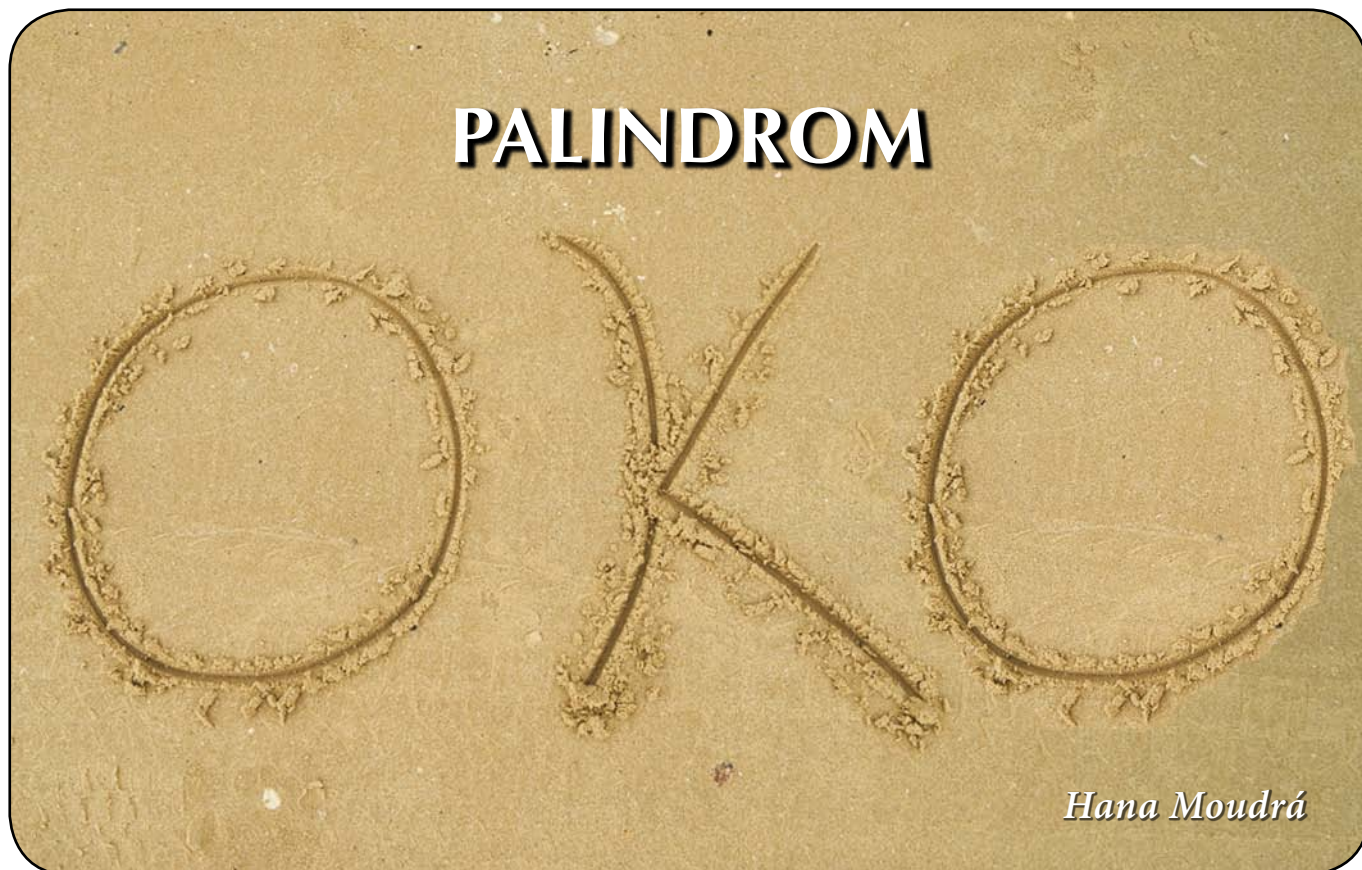
... proto s družkami svými hned sestup z Olympu na zem, aby skýtaly Múzy dar vzácného umění lidem, neboť lidé jen umem, jež do svých výtvorů vloží, budou se podobat bohům – vše ostatní malou má cenu: jednou pomine všechno, lesk zlata i bohatství zmizí, navěky bude však trvat, co vytvoří nadání lidské.

Každý člověk se může rozhodnout, jestli přispěje ke krásě tohoto světa tím, že k sobě přitáhne některou z Múz. Jak již bylo řečeno, jejich počet kolísal, řecká mytologie zmiňuje například i Múzu vynalézavosti a kontemplace, Melete. Nemusíme být nutně umělkyní či umělcem v dnešním slova smyslu. Můžeme jako filozof, milovník pravdy, hledat a zachytit hluboké poznání, vědění skryté pod povrchem věcí a přinést světu harmonii, která může mít podobu moudrého a laskavého slova či dobrého činu. Můžeme se také stát dobrými interprety a předávat krásu, kterou vytvořili naši předkové... Neboť to, čeho se dotkla idea krásy, zůstane navždy krásné a přiblíží nás bohům.

Citace jsou z knihy *Apollón a múzy*, v níž Rudolf Mertlík shromáždil verše antických básníků týkající se Múz. □

PALINDROM

Palindrom je slovo, číslo, fráze nebo jiná posloupnost symbolů, která se čte stejně pozpátku jako dopředu. Pochází z řeckého slova *palindromos*, běžící pozpátku. Byly prý objeveny Sotadem, řeckým básníkem, který žil ve třetím století před naším letopočtem a působil v egyptské Alexandrii.

Nejstarší známý dochovaný palindrom pochází z prvního století a je to akrostický čtvercový palindrom. Tyto magické čtverce byly populární v Římě, tzv. Sator čtverec byl nalezen v Pompejích a v jižní Francii. Dalším palindromem nalezeným v Pompejích byl: *Roma-Olim-Milo-Amor*, který byl také zapsán v akrostickém čtverci. Dalším příkladem je pak byzantský větný palindrom ze čtvrtého století: *Nispon anomemata me monan opsin – Umyj své hříchy, nejen svou tvář.*

Palindromy se často nacházejí v notovém zápisu a biologických strukturách (většina genomů obsahuje palindromatické genové sekvence), používají se v básních a číselných řadách. Mezi čísla je zajímavostí hledání či dokázání existence tzv. Lychrelova čísla – je to přirozené číslo, které nemůže vytvořit palindrom opakováním procesu sčítání původního čísla s obráceným pořadím jeho číslic: např. $56 + 65 = 121$ je palindrom, nebo je nutné proces opakovat několikrát, dokud se nedosáhne palindromu: $59 + 95 = 154$; $154 + 451 = 605$; $605 + 506 = 1111$ – to je již palindromatické číslo. Tento proces je znám pod pojmem algoritmus 196, protože toto číslo je nejmenším kandidátem na lychrelovo číslo, dále pak následují 295, 394, 493, 592, 689, 691, 790, 879. Jelikož je 196 nejmenší číslo, o kterém se předpokládá, že opakováním výše zmíněného procesu nevytvoří palindrom, bylo a je nejvíce studováno. Například Wade VanLandingham a Romain Dolbeau, dokončili v roce 2012 přes bilion iterací čísla 196 a dosáhli čísla s šesti sty milióny číslic, ale palindrom nenašli.

Palindrom byl často používán v křesťanské mystice jako magická formule chránící stavbu před vším zlým. Mezi nejznámější v našich krajích patří datum položení základního kamene Karlova mostu (9. července 1357 v 5 hodin 31 minut: 1-3-5-7-9-7-5-3-1) nebo nápisy na Staroměstské mostecké věži na Křižovnickém náměstí u vstupu na Karlův most (*Signa te, signa, temere me tangis et angis. – Jen se křížuj symbolem kříže, vztahuješ na mne ruku a trápíš mne bezdůvodně.*) a Novoměstská radnice (jižní zeď) na Karlově náměstí (*Roma tibi subito motibus ibit amor – Řím, který miluješ, ti bude již brzy na dosah.*)

Za nejdelší jednoslovný palindrom je považováno finské slovo *saippuakivikauppias*. Má devatenáct písmen a jeho význam je prodejce mastku. Za nejdelší anglický jednoslovný palindrom je považováno slovo *tattarratat*. Má dvanáct písmen a použil je James Joyce v díle *Odysseus* jako citoslovce pro zaklepání na dveře).

Uveďme i několik českých příkladů jednoslovných palindromů: Anna; krk; nejen; nepochopen; nezařazen; nezasazen, oko apod.; nebo palindromů větných: Kuna nese nanuk. Kája má maják. V elipse spí lev...

Palindromy byly považovány za tajný kód přírody a tradičně za něco, co má magickou a ochrannou funkci, byly oblíbeny v alchymii a středověké magii. □

PROGRAM AKTIVIT

ÚNOR 2025

PRAKTICKÁ PSYCHOLOGIE

kurz - Brno, Liberec, Praha, Plzeň

CESTA K VÍTĚZSTVÍ

literární kavárna - Brno, Ostrava, Plzeň, Praha

PSYCHOLOGIE POHÁDEK

kurz - Ostrava, Plzeň

BŘEZEN 2025

KARMA A REINKARNACE

kurz - Liberec, Olomouc, Ostrava, Plzeň,
Praha

KONFUCIUS, ŘÁD A HARMONIE

přednáška – Liberec, Olomouc, Ostrava,
Plzeň, Praha, Zlín

PŘEDNÁŠKY NA YOUTUBE

PSYCHOLOGIE A POHÁDKY

On-line přednáška

Čtvrtek, 27. února 2025 19 hodin

KONFUCIUS, ŘÁD A HARMONIE

On-line přednáška

Čtvrtek, 27. března 2025 19 hodin

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolis](https://www.youtube.com/@NovaAkropolis)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.facebook.com/Nova.Akropolis.Ceska.republika)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života.

Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE

ČLOVĚK A UNIVERZUM

ODKAZ DÁVNÉ INDIE

ZÁHADY TIBETU

BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE

MOUDROST ČÍNY

VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI

PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“

ARISTOTELES

PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA

DŮLEŽITOST VÝCHOVY

EGYPT

ŘÍM A STOIKOVÉ

DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST

DĚJINY A MYTOLOGIE

HISTORICKÉ CYKLY

SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST

KONCENTRACE

PAMĚŤ

IMAGINACE

VŮLE atd.

PODROBNOSTI NA ODKAZU [ZDE](#)

**Člověk vidí ve světě to,
co nosí ve svém srdci.**

Johann Wolfgang von Goethe

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz